

Építési termékek megfelelés-igazolása

Az Európai Unión belül az áruk szabad mozgásának feltételeit úgynevezett termék direktívákban (irányelvekben) határozták meg, amelyek előírásait a tagországok kötelesek a saját jogrendszerükbe beépíteni.

Az építési termékekre 89/106 EGK Építési Termék Direktíva (ÉTD), valamint azt módosító és kiegészítő 93/68 sz. EGK irányelv vonatkozik.

Az Építési Termék Direktíva célja az építési termékeket érintő törvények, rendeletek és államigazgatási határozatok *összehangolása* a tagállamokon belül.

Az építési termékek forgalmazása az Európai Unióban

Az ÉTD 2. cikkelye úgy rendelkezik, hogy a tagállamok kötelesek megtenni minden szükséges intézkedést arra vonatkozóan, hogy az építményekben felhasználásra kerülő termékek csak akkor kerülhessenek forgalomba, ha ezek az eredeti céljuknak megfelelnek, azaz jellemzőiknél fogva alkalmasak arra, hogy az építménybe beépítve, megfelelő tervezés és kivitelezés esetén, az építmény megfeleljen az alapvető - biztonsági, egészség- és környezetvédelmi, energiatakarékossági - követelményeknek.

Az ÉTD meghatározza, hogy milyen módon lehet a termékek követelményeknek való megfelelését igazolni, és a megfelelés igazolásban a termék gyártója mellett milyen szervezeteknek kell közreműködni.

Az ÉTD 18. cikkelye a tagállamok számára előírja, hogy be kell jelenteni az EU Bizottságnál azokat a szervezeteket, amelyeket kijelöltek a megfelelési értékelési eljárással kapcsolatos feladatok elvégzésére. Az EU tagországaiban a jogszabályban előírt megfelelés igazolási eljárást csak az EU Hivatalos Lapjában (Official Journal) közzétett, jóváhagyott, bejegyzett szervezetek (approved body, notified body) közreműködésével lehet lefolytatni. A Bizottság azonosító számmal látja el a szervezetet és felveszi a notifikált testületek listájára. A Bizottság a tagállamokkal együttműködve szoros együttműködést valósít meg a bejegyzett szervezetek között, a megfelelés értékelési eljárások egységes és egyeztetett alkalmazása érdekében.

A megfelelés értékelésében résztvevő testületek funkciója alapján vizsgáló, ellenőrző és tanúsító szervezetek lehetnek. Ugyanazon szervezet végezheti a vizsgálat, ellenőrzés és tanúsítás feladatait, ha a szervezetet mindhárom feladatra jóváhagyták.

Az ÉMI Kht. célkitűzései és adottságai

Az Építésügyi Minőségellenőrző Innovációs Közhasznú Társaság (ÉMI Kht.) a Gazdasági Minisztérium által vizsgálatra és tanúsításra kijelölt szervezet, az ország legnagyobb, komplex építő- és építőanyagipari vizsgáló, tanúsító, szakértő és innovációs intézménye, több európai és tágabb körű nemzetközi szakmai szervezet tagja. Az ÉMI Kht. többek között a Műszaki Értékelő Szervezetek Világszövetségének (WFTAO) magyarországi tagintézménye. Célja az, hogy Magyarország európai uniós tagságának érvénybe lépésével egy időben notifikált

szervezetté válhassék mind az Európai Műszaki Engedélyek kiadása, mind az építési termékek vizsgálata, ellenőrzése és tanúsítása terén.

Az ÉMI Kht. termék tanúsítási tevékenységét az Európai Unió irányelveinek és határozatainak - különösképpen az Építési Termék Direktíva - figyelembevételével alakította ki. Célkitűzéseit két- és többoldalú megállapodásokkal, valamint az európai engedélyező, értékelő illetve tanúsító intézményeket összefogó szervezetek munkájában való részvétel segíti elő.

Az ÉMI Kht. termék tanúsítási szolgáltatásai minden építési termék gyártója, forgalmazója, importálója, továbbforgalmazója, felhasználója, továbbá az építési termékeket felhasználó építető, tervező és kivitelező számára elérhetőek. A kht. teljesíti azokat a feltételeket, amelyeket az ÉTD IV. függeléke határoz meg a bejegyzett vizsgáló-, ellenőrző- és tanúsító szervezet számára, és rendelkezik a szükséges képzett és gyakorlott személyzettel. Munkatársai befolyásmentesen, pártatlanul végzik munkájukat, minden munkatárs szakmai titoktartásra kötelezett. A szervezet felelősségbiztosítással rendelkezik.

Az ÉMI Kht. budapesti központjában működő szakági vizsgáló laboratóriumokban, az ország hat vidéki városába telepített minőségellenőrző állomáshoz tartozó regionális laboratóriumokban és a szentendrei tűzvédelmi laboratóriumban szinte minden építési termék vizsgálatát el tudják végezni. Az utóbbi egy-két évben a kht. számára gondot jelent lépést tartani a nagy számban megjelenő új harmonizált európai szabványokban előírt vizsgálati módszerekkel, elsősorban az eszközbeszerzések költségigénye miatt. Az ÉMI Kht. szervezeti egységeinek országos hálózata ugyanakkor komoly előnyt jelent azért, hogy a termékek szállítási költsége így alacsony. A közelség különösen előnyös a helyszíni ellenőrzések, így a gyártásellenőrzés elvégzésében.

Az ÉMI Kht. tanúsítási tevékenysége a hazai jogszabályok szerint

A EU csatlakozásra való felkészülés jegyében az építési termékek forgalmára vonatkozó magyar jogszabályok az ÉTD és bizottsági határozatai alapján készültek, a jogszabályi változások a teljes jogharmonizáció irányába haladnak. A termékek megfelelőség igazolására vonatkozó rendeletben megadott módozatok megegyeznek a direktívában meghatározott módozatokkal.

Az Építésügyi Minőségellenőrző Innovációs Kht. termék tanúsítási rendszere az építési célra szolgáló anyagok, szerkezetek és berendezések műszaki követelményeinek és megfelelőség igazolásának valamint forgalomba hozatalának és felhasználásának részletes szabályairól szóló 3/2003. (I. 25.) BM-GKM-KvKM együttes rendelet (a továbbiakban: rendelet) előírásain alapul. A rendelet az épített környezet alakításáról és védelméről szóló úgynevezett építési törvény (az 1999. évi CXV törvénnyel módosított 1997. évi LXXVIII. törvény) végrehajtási rendelete.

A törvény szerint építési célra anyagot, szerkezetet és berendezést forgalomba hozni, megrendelni, építménybe betervezni vagy beépíteni csak külön jogszabályban meghatározott megfelelőség igazolással lehet. A megfelelőség igazolás akkor állítható ki, ha az építési termék vagy műszaki megoldás megfelel a rá vonatkozó jóváhagyott műszaki specifikációnak, amely lehet magyar nemzeti szabvány, ezen belül a honosított harmonizált szabvány vagy építőipari műszaki engedély, illetve az Európai Unióhoz történő csatlakozást követően az európai műszaki engedély.

A gazdasági miniszter a 2001. február 21-én kelt 043/2001. számú Kijelölési Okiratban az ÉMI Kht-t kijelölte az építési célú termékek vizsgálatára és tanúsítására, emellett rendszeresen ellenőrzi a felkészültségét, és az előírt eljárások betartását.

A 3/2003. (I. 25.) BM-GKM-KvKM együttes rendelet 4. számú melléklete megadja a megfelelőség-igazolás módozatait. Az ÉMI Kht. ennek megfelelően –kijelölt szervezetként – a következő tevékenységekre készült fel:

- a megfelelőség tanúsítása;
- a termék első típusvizsgálata;
- az üzem és a gyártásellenőrzés alapvizsgálata;
- a gyártásellenőrzés folyamatos felügyelete, értékelése és jóváhagyása;
- a műszaki specifikáció, illetve a rendeletben meghatározott esetekben, az üzemben, a kereskedelmi forgalomban vagy az építkezés helyszínén vett minták szűrőpróbaszerű vizsgálata.

A tanúsítás fajtái:

Terméktanúsítás: az ÉMI Kht. megfelelőségi tanúsítvány kiadásával igazolja, hogy az építési célú termék, illetve műszaki megoldás megfelel a rá vonatkozó műszaki specifikációnak. Ehhez elvégzi a termék első típusvizsgálatát a szabványban előírt módszerekkel, valamint termék gyártójánál az üzem és a gyártásközi rendszer első felülvizsgálatát. A tanúsító szervezet további feladata a gyártásközi ellenőrzés folyamatos felügyelete, értékelése és jóváhagyása annak igazolására, hogy a gyártó részéről a termék megfelelőségének feltételei adottak.

Típustanúsítás: az ÉMI Kht. tanúsítvány kiadásával igazolja, hogy a gyártásra jellemző termék mintadarabjain elvégzett vizsgálat szerint a termék megfelel a műszaki specifikációban a típusvizsgálatra előírt követelményeknek. A típustanúsítványt a kérelmező a szállítói megfelelőségi nyilatkozathoz használhatja fel. Több gyártóüzemet működtető gyártó esetében a típusvizsgálatot üzemenként külön-külön el kell végezni.

Gyártásellenőrzés tanúsítása: a termék gyártójánál az üzem és a gyártásközi rendszer első felülvizsgálata, továbbá a gyártásközi ellenőrzés folyamatos felügyelete, értékelése és jóváhagyása annak igazolására, hogy a gyártó részéről a termék megfelelőségének feltételei adottak. A tanúsítvány a szállítói megfelelőségi nyilatkozathoz szükséges akkor, ha a műszaki specifikációban meghatározott megfelelőség igazolási módozat a gyártásellenőrzés független szervezet általi tanúsítását írja elő.

Gyakran fordul elő, hogy a gyártó nem rendelkezik minden vizsgálóberendezéssel ahhoz, hogy a műszaki specifikációban előírt valamennyi vizsgálatot elvégezze, Ekkor arra felkészült –akkreditált vagy kijelölt – szervezetet lehet a vizsgálatokkal megbízni. Az ÉMI Kht. terméktanúsítási rendszerében erre szolgál a *terméktétel tanúsítás*, amely a termék szabványos mintavétellel jellemzett tételének a megfelelőség tanúsítása és a *termékegyed tanúsítás*, amely a termék megvizsgált egyedének a megfelelőség tanúsítása. A terméktétel illetve a termékegyed tanúsítása kiterjedhet a termék műszaki specifikáció(k) szerinti *összes* követelményére vagy csak *egy* vagy *néhány* követelményére.

Budapest, 2003. augusztus

Földessyné Nagy Márta

okl. építőmérnök, az ÉMI Kht. Terméktanúsítási Iroda vezetője